

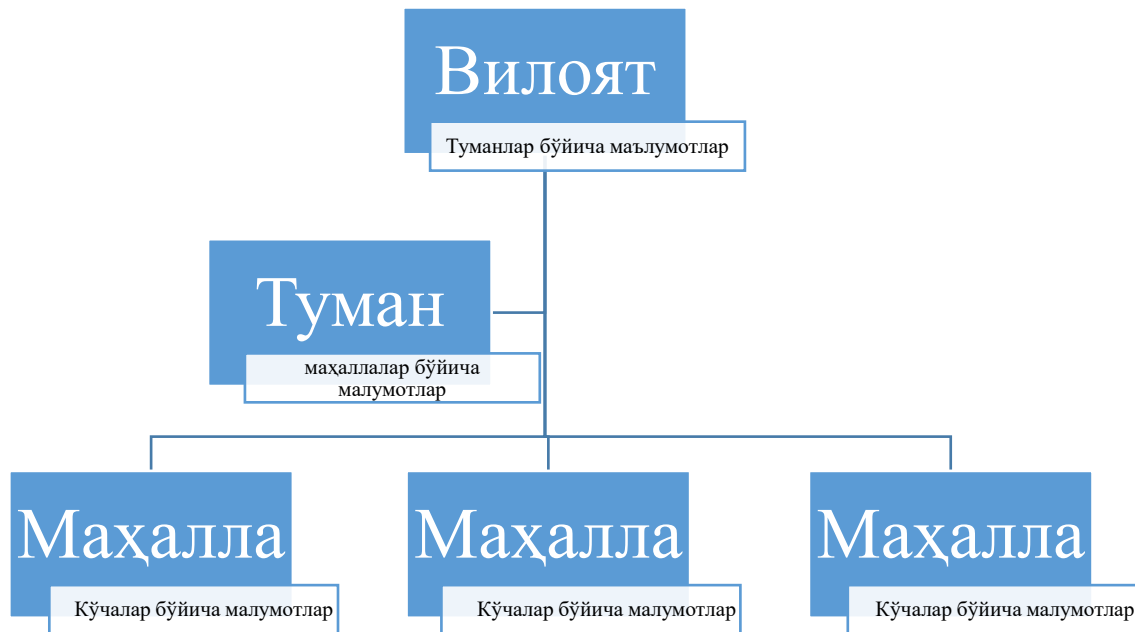
**АҲОЛИ БАНДЛИГИ ИНТЕРАКТИВ ДИНАМИК КАРТАЛАРНИ ЯРАТИШ
МЕТОДИКАСИ ВА МАНБАЛАР**

Қосимова Мавлудахон Курванали қизи
Фарғона политехника институти магистри

ГАТ технологияларини қўллаган ҳолда маълумотлар базасига эга бўлган карталарни яратиш усуллари ва интерактив динамик карталар ва уларнинг афзалликлари тўғрисида сўз юритилган.

Ўзбекистон ҳукумати очик маълумотлар портали ва булутли технологияларни қўллаш масалалари ўрганилди ва тегишли услубият ишлаб чиқилди. Бу ерда маълумотлардан фойдаланиш қатори жорий равишда карталарнинг online янгилаш, тўлдириш ва такомиллаштириш ҳамда вазифаларни ечиш имконияти кўрсатилди [1-5].

Турли хил даражадаги очик маълумотларни қидиришда ва ҳудудий маълумотни олишда интерактив карталар иерархиясининг қуйи даражасида бўшлиқлар мавжудлиги аниқ бўлади [4-8]. Очик маълумотлар мамлакат, минтақавий (ҳокимлик) даражаларида ва маҳаллий бирликлар даражаларида яхши тақдим этилган (1-расм).

1-расм. Ҳудудий маълумотни излаш иерархияси

Аҳолини интерактив динамик карталарини яратиш назарий ва амалий жихатдан тадқиқ қилиниши натижасида, интерактив динамик карталарни яратиш методикаси ишлаб чиқилди ва амалиётга тадбиқ қилинди [6-10]. (2-расм)

2-расм. Интерактив динамик карталарни яратиш методикаси.

Интерактив динамик карталарни яратиш бир нечта босқичларни ўз ичига олади [10-17]. Бу босқичлар асосида интерактив карталарни яратиш модели ишлаб чиқилди (3-расм).

3-расм. Интерактив динамик карталарни яратиш модели.

Хулоса

Интерактив динамик карталарни яратишнинг бешта босқичини ўз ичига олган модел янги картографик методлар (интерактив белгилар, веб-картага олиш) асосида ишлаб чиқилди. Картада Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар, Тошкент шаҳри ва туманлари номларининг бош харфлари интерактив белгилар асосида киритилиб, бу белгиларга аҳолига оид маълумотлар ўзбек, рус ва инглиз тилларида жойлаштирилган. Тошкент шаҳар Олмазор тумани интерактив картасида туманда жойлашган мактабларнинг 500 м ва 1000 м радиусдаги аҳолини қамраб олиш даражаси кўрсатилган. Картадан фойдаланувчига ўзига яқин бўлган мактабни танлаш имконияти яратади.

Фойдаланилган адабиётлар:

1. Гулямова Л., Рахмонов Д.Н., Саттиев Ю. Интерактив динамик картографиянинг айрим масалалари // Ўзбекистон география жамияти ахбороти. 46-жилд.- Тошкент, 2015. – Б. 207-211. (11.00.00; № 6).
2. Рахмонов Д.Н., Эгамбердиев А., Болтаев М.Ж. Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларнинг ўлкашунослик атласлари ҳақида // Ўзбекистон география жамияти ахбороти. 48-жилд. – Тошкент, 2016. – Б. 152-155 (11.00.00; № 6).
3. Рахмонов Д.Н., Якубов Ғ.З., Тошов Х. Аҳолини интерактив динамик хариталарини аҳамияти // Ўзбекистон география жамияти ахбороти. Махсус сон. – Тошкент, 2018. - Б. 155-158 (11.00.00; № 6).
4. Yusufovich G. Y., Shavkat o'g'li S. Y. CARTOGRAPHIC RESOURCES USED IN THE CREATION OF ELECTRONIC AGRICULTURAL MAPS OF FERGANA REGION //Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities. – 2023. – Т. II. – №. 3. – С. 1001-1009.
5. Abduvakhovich A. A., Shavkat o'g'li S. Y. IMPROVING THE METHOD OF MAPPING AGRICULTURE USING REMOTE SENSING DATA //Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities. – 2023. – Т. II. – №. 3. – С. 1093-1100.
6. Khakimova K., Yokubov S. CREATION OF AGRICULTURAL ELECTRONIC MAPS USING GEOINNOVATION METHODS AND TECHNOLOGIES //Science and innovation. – 2023. – Т. 2. – №. D1. – С. 64-71.
7. qizi Olimova D. S. et al. THEORETICAL BASIS FOR THE USE OF MODERN GIS TECHNOLOGIES IN THE CREATION OF NATURAL CARDS //RESEARCH AND EDUCATION. – 2022. – Т. 1. – №. 4. – С. 4-10.
8. Mavlyankulova S. Z. et al. THE ESSENCE OF CARTOGRAPHIC MAPS IS THAT THEY ARE USED FOR CARTOGRAPHIC DESCRIPTION OF THE TERRAIN. GENERALIZING WORKS IN THE PREPARATION OF MAPS //RESEARCH AND EDUCATION. – 2022. – Т. 1. – №. 4. – С. 27-33.

9. Alakhanov Z. M. et al. THE STATE CADASTRE FOR THE REGULATION OF INFORMATION RESOURCES FOR THE FORMATION AND IMPROVEMENT //Educational Research in Universal Sciences. – 2022. – T. 1. – №. 1. – C. 47-53.

10. Shavkat o'g'li Y. S., Zuxriddinova M. S., Qizi O. D. S. ARC Create an Agricultural Card in GIS and Panorama Applications //Central Asian Journal of Theoretical and Applied Science. – 2022. – T. 3. – №. 6. – C. 429-434.

11. Arabboeva A. M., Shavkat o'g'li Y. S. The Use of Geoinformation Systems in the Study of the Land Fund of Household and Dekhkan Farms //Texas Journal of Multidisciplinary Studies. – 2022. – T. 8. – C. 163-164.

12. Khakimova K. R. et al. SOME TECHNOLOGICAL ISSUES OF USING GIS IN MAPPING OF IRRIGATED LANDS //Galaxy International Interdisciplinary Research Journal. – 2022. – T. 10. – №. 4. – C. 226-233.

13. O'G'li S. Y. S., Zuxriddinova M. S., Qizi A. S. B. THE USE OF MAPINFO PROGRAM METHODS IN THE CREATION OF CADASTRAL CARDS //Science and innovation. – 2022. – T. 1. – №. A3. – C. 278-283.

14. Mamatqulov O., Qobilov S., Yokubov S. CULTIVATION OF MEDICINAL SAFFRON PLANT IN THE SOIL COVER OF FERGANA REGION //Science and Innovation. – 2022. – T. 1. – №. 7. – C. 240-244.

15. Valievich M. X., Bakhodirjon o'g'li M. B. LARGE-SCALE ENGINEERING AND TOPOGRAPHIC PLANS //Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities. – 2023. – T. 11. – №. 3. – C. 1119-1125.

16. Arabboyeva A. M. et al. CREATION OF A SATELLITE GEODESIC BASE ON THE TERRITORY OF THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN //Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities. – 2023. – T. 11. – №. 3. – C. 1033-1039.

17. Musimovich S. M. et al. THEORETICAL AND PRACTICAL ISSUES IN CREATING POPULATION EMPLOYMENT MAPS USING GIS SOFTWARE //Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities. – 2023. – T. 11. – №. 3. – C. 1060-1068.